

Theses medicae de mesenterio ... / [Johann Sigismund Henninger].

Contributors

Henninger, Johann Sigismund, -1719.
Euler, Meinhard Karl.
Université de Strasbourg.

Publication/Creation

Argentorati : Typis Johannis Beckii, [1714]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/wfzk4cdn>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

21541/B

D. IV. K

EHLE, M. C.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

EHLER, H.C.

<https://archive.org/details/b30520174>

24698
Q. D. B. V.
THESES MEDICÆ
DE
MESENTERIO,

Quas
SUB PRÆSIDIO
DN. JOH. SIGISMUNDI
HENNINGERI,

Med. Doct. & Prof. Publ. Ord.
nec non Capit. Thom. Canon.

DN. Patroni, Præceptoris ac Promotoris sui, omni
observantiæ cultu venerandi.

SOLENNI Eruditorum Examini

submittit

MENHARDUS CAROLUS
LANDAVIENSIS

Auctor & Respondens.

Ad diem Octobr. Anno MDCC XIV.

Horis locoque sol.

ARGENTORATI,

TYPIS JOHANNIS BECKII

VIRIS

Amplissimis, Consultissimis, Prudentissimis,

DOMINO

FRANCISCO CHRISTOPHORO
SCHATTENMANNO

Civitatis Landaviensis Consuli
Seniori.

DOMINO

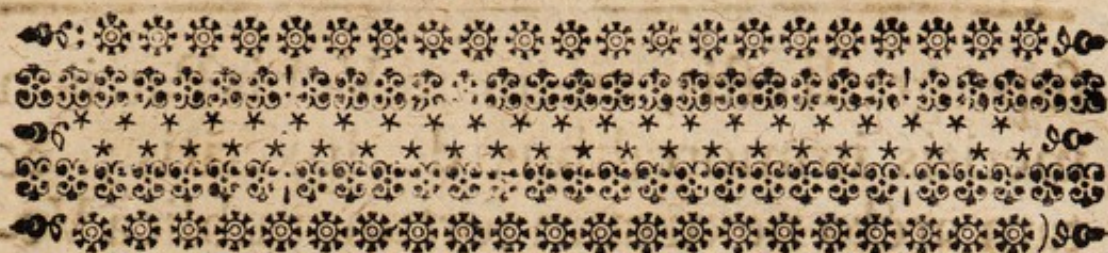
TOBIÆ SCHOENLAUBIO

Ejusdem Civitatis Consuli.

Viris de bono publico Amplissime meritis

Salutem & Felicitatem.

Non ex longinquo ar-
cessendæ mihi erant cau-
sæ, Patroni Maximi, cur
hoc quidquid pagellarū
est, Vestro potissimum
Amplissimo inscriberem nomini. Nam
cum nulla sit arctior obligatio, quam qua
patriæ devincti sumus, quæ *una omnes
omnium caritates complectitur*, cui in
suo quisque ordine approbare studia sua
contendit, ut *quicquid arant, navigant,
& ædificent*, in publica commoda impenda-
tur, ego, qui extare aliquod devoti Patriæ
animi studiorumque pignus cuperem,
evidentius illud efficaciusque præstare
non posse mihi visus sum, quam si id
ipsum in Vestras, Patroni Amplissimi, ma-
nus qua decet veneratione traderẽ. Nam
& ea Patriæ officia Vos præstitistis, & eo
usque reliquorum civium conditionem

) : (

fu-

❧ (0.) ❧

Amplissimi Nominis vestri

humillimus cultor & cliens.

MENHARDUS CAROLUS

E H S E R Auctor
& Respondens.

Proœmium

Ispicienti mihi de materia disputationis, optimum fore duxi, si talem feligerem, quæ non nudæ theoriæ innixa, animum inani speculatione demulcet, sed quæ etiam utilitate sua in praxi Medica sese commendat. Ad praxin enim, tanquam ultimum & primarium Medici scopum, omnia mihi dirigenda esse videntur. Placuit itaque theses quasdam de Mesenterio disquisitioni Academicæ subjicere, utpote in quo causa & radix plurimorum & chronicorum morborum sæpius latet. Hunc autem ordinem

A

dinem observabimus , ut primo descriptionem ejus anatomicam , ab inspectione oculari ex cadaveribus , partim morbo denatis , partim violenta morte peremptis desumptam , tradamus , huic usum Mesenterii , quem præbet , jungamus : & tertio morbos , quibus Mesenterium afficitur , annectamus , curationem horum morborum alii occasioni reservantes. Faxit Deus , ut feliciter!

§. I.

UT autem à nominis notatione more consueto initium faciamus , appellatur hæc pars , de qua tractaturi sumus , communissimo nomine Mesenterium , græca hac denominatione etiam Latina civitate donata , & ita dicitur , non quod medium sit intestinum , sed quod in medio intestinorum sit collocatum. Licet in latiori significatione vocabulo intestini sumpto, Cicero. l. 3. d. Nat. Deor. Mesenterium latina denominatione medium intestinum appellaverit , inquit : Quædam à medio intestino usque ad portas jecoris ductæ ac directæ viæ. Alio , sed non æque vulgato nomine , Mesaraum appellatur , quæ duo
voca-

vocabula Synonyma sunt: μέσαρχον etiam græci vocant. Rationem addunt Lexicographi, quod omnes venas, quæ ad ipsum ex hepate feruntur (seu potius ex ipso ad hepar) una cum adjacentibus arteriis circumquaque ambiat & complectatur. Et sic vocatur omnis illa substantia membranosa, in medio intestinorum sita, iisque tam tenuibus quam crassis annexa: Μεσόκωλον vero speciatim dicitur illa pars Mesenterii, quæ intestina crassa, præsertim colon, cœcumque annectit, & parte etiam infima recto intestino adhæret. Unde Hipp. epid. l. 6. s. 4. §. 6. inquit: Appendent autem crassiora intestina ex medianis membranis, quæ mesocola dicuntur. Hæ vero ex nervis, à spina sub ventre procedentibus. Latinis nullo proprio nomine insignitum est. Nam quod quidam dicunt Lactes vocari, id non tam de toto Mesenterio, quam de vasis per Mesenterium decurrentibus, succum lacteum vehentibus, intelligendum esse videtur. Unde nonnulli Lexicographi, explicantes, quid per Mesenterium intelligatur, dicunt esse intestinorum genus, quo lactes involvuntur, ne contactu spinæ duro lædantur. Germanis appellatur das Kröß / oder Gefröß. Gallis La fraise, vocabulo à figura collaris desumpto, quam præcipue Mesaræum representat, prout intestina tenuia colligat.

§. II.

SEd missa Onomatologia, ad ipsam rem potius nos accingemus, & quidem primo ad descriptionem anatomicam, cui hanc definitionem, aut si

mavis, descriptionem præmittimus: Mesenterium est pars membranacea cum interjecta pinguedine, situm obtinens medium inter intestina, per quod transeunt varii generis vasa, arteriæ, venæ, mesaraicæ dictæ, vasa lactea, nervi, plurimis glandulis hinc inde præditum, intestinis undique annexum, ut sit vinculum quasi intestinorum. Hæc definitio præ cæteris nobis arridet, quoniam concisa est & clara, & integram ejus historiam anatomicam exhaurit: deinde quoniam viam nobis sternit, singulas ejus partes ordine describendi; ita enim hoc modo sese nobis offerunt; Mesenterii divisio, substantia, vasa recensita, glandulæ, & demum usus.

§. III.

Divisio totius Mesenterii ab Anatomicis fit in duas partes, nempe in Mesaræum, & Mesocolon. Mesaræum vocant, quod intestina tenuia colligat, licet alias Mesenterium & Mesaræum sint Synonyma. Mesocolon, quod intestina crassa connectit, & hæc bimembris divisio placuit præ Galeni divisione, qua tria Mesenteria recensuit, unum dextrum, alterum sinistrum, tertium autem medium. vid. Vesal. de hum. corp. fabric. l. 5. cap. 6. p. m. 504. Siquidem distinctivus horum trium character nequam accurate demonstrari potest, cum tamen hæc biga facile deprehendi possit, tum ratione connexionis cum intestinis, tum etiam ratione substantiæ; nam Mesaræum crassius est, Mesocolon vero tenuius, contra-

contrario quam fit in intestinis modo. Quod vero nonnulli peculiarem membranam constituunt, quæ cœcum in suo situ continet, appellando Mesocœcum, illud supervacaneum videtur, siquidem ea de Mesenterio seu stricte Mesaræo dicto participat.

§. IV.

AD substantiam Mesenterii quod attinet, hic commodè videtur applicari posse, illa Anatomicorum quorundam distinctio, qua quodlibet organon considerant secundum partes sibi proprias & essentielles, quæ nempe propriam ejus substantiam constituunt, & usum determinatum obtinent: deinde secundum partes cum aliis communes, & quæ usum communem uti in reliquis aliis partibus exhibent. Hanc distinctionem si ad Mesenterium applicamus, partes propriæ, quæ substantiam ejus efficiunt, sunt membranæ & glandulæ, ut & vasa lactea, quæ nimirum peculiarem & determinatum usum hic possident. Utque de membranis Mesenterium constituentibus initium faciamus, si autopsiam anatomicam consulamus, invenimus tres membranas, quæ substantiam Mesenterii, cum sua plus minusve interposita pinguedine, in subjectis sanis componunt. Et ut in harum descriptione ordine procedamus, nec rem perversè prosequamur, insistemus ordini, quæ juxta methodum secandi sese offert. Quapropter

primum omnium eruenda est Mesenterii origo & connexio, moxque ex situ resultans ejus figura ac longitudo in peripheria.

§. V.

Scitum est Mesenterium uti notum in abdomine suspendulum, si vero duce secandi methodo ejus origo inquiritur, optime illa patet, si Mesenterii connexio ab utroque latere pervestigetur. Ita enim deprehendimus in regione lumbari dextra, cui principium coli adhæret, quod membrana superior peritonæi transcendens hoc intestinum, lamellam superiorem Mesenterio elargiatur. Quando deinde secando ascendimus versus duodenum, reperimus, quod inferius super vena cava & arteria aorta, lamella Mesenterii inferior non reperiatur, sed saltem propria ejus tunica partibus subjacentibus ample annexatur & quasi substernatur, mediante membrana peritonæi inferiori. Ulterius ubi colon ascendit versus ventriculum & per medium abdominis, probe observanda est connexio Mesocoli, quippe quod non solum cum duodeno quadantenus, sed magnam quoque partem cum pyloro à latere postico ventriculi, nec non cum pancreate cohæret, imo duas portiones cum omento de lamina sua inferiori penes duo loca coli communicat, nempe versus orificium ventriculi inferius, ac versus lienem; unde si limitetur Vesal. l. c. non inepte dixit: Mesenterii pars gracilibus intestinis peculiaris, similem omnino cum inferiori membrana omenti sortitur exortum. Limitatio autem fit mediantibus intestinis non solum quoad
omen-

omentum sed etiam quoad Mesenterium per integrum spectatum. Quando ad renem sinistrum pervenit Mesocolon, huic à latere superiori adhæret, mediante membrana peritonæi superiori & inferiori, quem mox deferens, in regione lumbari sinistra progreditur versus aqualiculum seu pelvim ad intestinum rectum, hac quidem adhæsiōe, ut, dum colon mediante membrana peritonæi superiori circa musculum psoas pressius adnectitur, hæc ipsa membrana concedens huic colo membranam suam communem, deinde super hoc intestino continuatur in ipsum Mesocolon; ita fit, ut dum hæc Mesocoli pars spatiosè partibus substratis accrescat, simplicem tantum, non duplicem, uti in parte superiori & latiori membranam acquirat, quæ hac cautela separanda est, ne vasa spermatica & ureteres simul auferantur. Quando demum Mesocolon ad os sacrum in pelvim descendit, clare patet, nil nisi duplicatam peritonæi membranam, partem hanc brevem, at firmam Mesocoli ultimam constituere. Hæc nobis visa sunt circa ambitum Mesenterii seu strictius Mesocoli via secandi. Jam etiam ea pervestigabimus, quæ in medio ac centro Mesenterii secundum longitudinem tam arteriæ aortæ quam vertebrarum lumbarium ad connexionem occurrunt. Facta igitur sectione, statim obveniunt robusti plexus nervosi, quos specialius in recensione Mesenterii explicabimus, arcte circumvolventes truncum arteriæ mesaraicæ superioris, qui ramulos suos innumerorum instar filorum de se spargentes, in Mesaraon & Mesocolon ad intestinum utriusque generis

ris abeunt; insimul notandum, quod tales ramuli nervei magna etiam copia arteriam mesaraicam inferiorem involvant & comitentur, imo ipsum plexum Mesenterii inferiorem constituendo, Mesocolon firmiter teneant.

§. VI.

EX hac inspectione oculari facile possumus determinare originem Mesenterii. Quanquam enim omnes eandem derivent à fibris robustioribus peritonæo debitis, & circa primam & tertiam lumborum vertebram obviis, tales tamen fibras in peritonæo avtopsia non exhibet, sed tales quæ nil nisi nervi & filamenta nervosa existunt; factum id est studiosiori naturæ providentia, ut firmum sustentaculum ac suffulcimentum cum duabus arteriis ac venis pro statu Mesenterii pendulo sistendo efformet, alias fibræ peritonæi, quas in connexione descripsimus, insufficientes forent pro sustentando Mesenterio, respectu molis intestinorum, præsertim ab assumptis aut flatibus refertorum.

§. VII.

ANnuente nova occasione, in muliere violenta morte extincta, originem Mesenterii penitus indagare allaboravimus, & uti alias semper in aliis deprehendimus, ita constanter iterum sese habebat. Confuse alias narratur ortus Mesenterii, quando nonnulli describunt, quod adhæreat apophysibus transversis lumborum vertebrarum inter-
ventu

ventu ligamentorum, id enim falsum; alii æque minus recte, quando dicunt oriri ad primam & tertiam lumborum vertebra, ubi à peritonæo fibræ membranaceæ producuntur, quæ in membranas robustas abeunt; aut quando tradunt originem habere ad primam & tertiam lumborum vertebra, ubi plurimæ fibræ à peritonæo productæ, abeunt in duas validas membranas, quæ junctæ ipsum Mesenterium constituunt; reliquas descriptiones ejusdem commatis sicco pede transimus, quippe quæ in una eademque denotatione conveniunt. Unice Vesal. in fabric. corp. hum. l. 5, c. 6. quoad originem recte scribit, non ex una eademque peritonæi sede his membranis origo est, verum ex varia pro Mesenterii ipsius nimirum forma, quam fere intestina fingunt à Mesenterio colligata. Et Fallopius asserit mesenterium procedere ex nerveo plexu ad ex ortum eius sito.

§. VIII.

REm vero in cadaveribus dissectis ita vidimus. Primum in latere sinistro nervus intercostalis dictus, dum diaphragma perforabat, non simplici ramo, sed triplici, imo quadruplici, adjunctis simul duobus nervis vertebralibus formabat plexus gangliiformes quatuor hujus lateris sinistri, à quibus de hinc subtus intestinum duodenum numerosæ & implicatæ ramificationes propagabantur, secundum longitudinem vertebrarum lumbarium versus os sacrum ad intestinum usque rectum; in quo cursu hoc maxime advertendum est, quod ipse nervus intercostalis, qui hic à costis ad Mesenterium discedere cernitur, ut inde etiam ramus mesentericus denominetur, ad latus

B

primæ

primæ vertebræ lumbaris situs sit , & in progres-
 fu maximas & præ reliquis robustas fibras non
 membranaceas, sed nerveas repræsentet ; & hic ner-
 vus non est solus, sed accurrunt ex singulis nervis
 vertebralibus lumborum, singuli quoque nervi in ra-
 mum mesentericum versus os sacrum descendente,
 qui simul tanquam fibræ robustæ itidem vere nerveæ
 sustentant ac retinent Mesocolon. Pari etiam aut pa-
 rum mutata facie, nervus intercostalis æque ac me-
 sentericus, in latere dextro se gerit, distribuendo
 ramos in mesentericum, hacque ratione stabilimen-
 tum non membranaceum, verum nerveum pro ro-
 bore præbendo. Et hæc sustentaculi originalis causa
 omnino annotanda est, quod hi rami nervei mesen-
 terici dum in utroque latere per diaphragma progres-
 si, versus Mesenterium aliasque partes abeunt, mutuis
 amplexibus arteriam mesentericam superiorem æque
 ac coeliacam sibi proximam, è trunco aortæ progermi-
 nantem stipatim circumligent, ac si in vagina pure
 nervea continerentur ; id quod argumentum demon-
 strativum nobis præbet, Mesenterium ab ejusmodi
 constrictis & conjunctis funibus firmiter pendulum
 teneri, non tamen suam originem seu ex his nervis
 seu ex arteriis habere, uti vult Fallopius quem citat
 Diemerb. l. i. c. 8. p. 57. Simili fere modo etiam infe-
 rius, arteria mesenterica inferior à nervis hisce pro-
 gredientibus eadem copia & magnitudine excipitur
 & confirmatur.

§. IX.

QUando posthac arteria mesenterica superior ra-
 mos suos hinc inde distribuit, & à ramis nume-
 rosi-

rosissimis nerveis tanquam tunica nervea investita concomitatur, formant hinc in Mesenterii centro dicti nervi plexum istum mesentericum maximum, qui ad omnia intestina, præcipue tenuia ramificationes varie modificatas ablegat. De duobus vero plexibus minoribus, qui nervosi reperiuntur in pelvi, & per longitudinem vertebrarum lumbarium continuati, sunt à nervo mesenterico ac intercostali cum vertebralibus. Istud hoc loco adjiciendum, quod Mesocolo in connexione prospiciant, dum hi concurrunt, ut hoc in suo situ firmiter sustineatur.

§. X.

Circa peripheriam notanda est longitudo & figura, deinde in medio situs curiosus cum duodeno, postmodum loca vacua in quibus Mesocolon tantum, excepto Mesaræo, lamella unica, nempe superiori gaudet, inferiori caret. Si nunc figura & longitudo quoad circumferentiam integri Mesenterii penslatur, utraque separatim in Mesaræo & separatim in Mesocolo considerata est. Figura Mesaræi fere circularis est, quam optime exprimit Verh. Anat. tract. 2. c. 11. p. 91. Unde etiam propter plurimas suas rugas seu plicas, quas in circumferentia sua format, nomen Germanicum suum obtinet, ut appelletur **das Kröß oder Gefröß**; figuram enim collaris, quale hic & quibusdam in locis Pastores gestare solent, representat. Circa centrum vero plane & nullatenus plicatum existit. Figura autem Mesocoli semicircularis sed oblongior videtur: longitudinem ejus atque angustiam apte exprimit Verh. l. c. asserens, latius est circa principium, sub ventriculo & circa summum

offis sacri ubi colon desinit; maxime angustum ubi renibus adjacet, & intestinum rectum sustentat, quod latius jam diduximus ubi supra de connexione egimus. Longitudo Mesenterii in ambitu ita se habet, ut diversimode autores eam descriperint, quæ tamen diversitas optime dirimi potest, si advertatur modus mensurandi, qui alius evenit, si mensuratio instituatur cum Mesenterio separato ab intestinis, alius si cum Mesenterio intestinis adhuc adhærente. Nos aliquoties mensuravimus in subjectis adultis tam masculinis quam fœmininis, in quibus quando mensuratio facta fuit intestinis adhuc Mesenterio connexis, ambitus ordinarie longior evasit; sic enim Mesaræi peripheria explebat undecim ulnas Argentinenses, quæ ambitum jejuni & ilei continebant: peripheria autem Mesocoli erat trium cum dimidia ulnarum Argentinensium, quam constituebat connexio cum colo & recto. Quando autem mensuratio instituitur in Mesenterio ab intestinis rescisso, longe minor extensio advertitur; ita enim peripheria Mesaræi exhibebat septem ulnas Argentinenses, Mesocoli autem duas cum tribus quadrantibus. Ratio hujus disparitatis consistit in eo, quod, dum intestina adhuc conjuncta sunt, margines tam Mesaræi quam Mesocoli accuratius ac firmitus mediantibus intestinis extendantur, his vero sublatis limbi marginales in meras plicas concidant. Modus mensurandi perpetratur mediante filo, qui beneficio digitorum circa ambitum utriusque ducitur, ut proinde fili longitudo super ulnam dimensionem exhibeat.

§. XI.

Quibus præmissis convertimus nos ad Mesenterii structuram, hoc est ad partes singulas, ex quibus Mesenterium componitur, describendas. Constat autem uti jam §. 4. indigitavimus, partim ex partibus propriis seu essentialibus dictis, partim cum aliis communibus, uti in reliquis visceribus aliisque partibus organicis idem manifeste videmus, ut Mesenterio inserviant pro munere ad quod destinatum est perpetrando. Inter has partes primo loco recensendæ sunt membranæ, ex quibus contextitur, cum interjecta plus minusve pinguedine, in homine sano ordinarie apparente, quæ parietes mesentericos efformant, inter quas multæ aliæ partes hærent & versus intestina decurrunt. Membranarum istarum tres in subjectis humanis constanter ostenduntur ac numerantur, quarum duæ sine ulla præparatione aut sectione in oculos incurrunt, tam in Mesaræo quam in Mesocolo, una superius, altera inferius, atque hinc laminam superiorem & inferiorem constituentes, extus læves, intus ob pinguedinem inæquales, atque hæc ipsæ sunt, quæ, uti in connexione Mesenterii supra prolixius descriptum est, ab ipso peritonæo originem ducunt; istud saltem hic adjiciendum, quod in diversis Mesocoli locis, non ubique æqualiter & plenarie duplex hæc membrana reperiatur, quæ loca vacua seu hac membrana destituta cum situ duodeni curioso adhuc inquirenda. Scilicet in utrisque locis lateralibus, quibus colon lumbis tam dextro quam sinistro arctius mediante peritonæo annectitur, universo illo tractu super regionem vertebrarum

lumbarium lamina inferiori Mesocolon caret; laxius siquidem tam superne quam inferne pendulum existens, atque in utraque facie læve. Circa situm duodeni notandum est, quod Mesenterium istud vix connectat, quippe quod potius recurvato suo cursu mediante membrana peritonæi inferiori regioni 2dæ vertebræ lumborum adhæret, coadjutum vinculo pancreatis. Tertia membrana essentialis quam Thom. Whart. adenograph. c. 7. p. m. 25. omnium primus observavit, & Mesenterii propriam vocat communi illa peritonæi utrimque munitam, inter duas dictas priores semper jacet, & reperitur, quæ juxta Verheyn. l. c. p. 96. aggregatum quoddam ex plurimis sacculis pinguis vel ipsa membrana adiposa judicatur, quod judicium nos quoad posterius assumimus, quoad prius negamus, quoniam ipsi sacculi pinguis uti Verh. nominat, huic membranae adhuc substruuntur, ipsa vero hæc membrana per se magis nuda & accuratius conspicitur in subjectis emaciatis quam obesis, ubi etiam substantia ejus propria tenuior quam duarum præcedentium membranarum manifesto existit; crassities enim ejus, quæ alias præ duabus prioribus major videtur, dependet à pinguedine, vasis, ac glandulis, in se autem revera minor existit. Præterea quemadmodum in homine sano descriptæ membranae magna pinguedinis copia intus obsitæ sunt, ita videmus in subjectis hecticis, tabidis, ac hydropicis, quod inibi, uti in aliis partibus, hæc pinguedo plane evanuerit. Jam post has membranas sese manifestant reliquæ Mesenterii partes, quarum catalogum superius §. 2. dedimus, quæ singulæ jam describendæ sunt.

§. XII.

Sequitur jam historia vasorum lacteorum, pro ut illa in subjectis humanis occurrunt. De hisce multa quidem dicta sunt ab anatomicis recentioribus, veteribus tacentibus, plura tamen ex brutis quam ex hominibus, unde etiam plura adhuc restitant enucleanda, & vere ut in homine se habent dicenda. Nos hic ante omnia proponemus ea, quæ nuperrime vidimus die 24. Julii in virgine gangræna circa summitatem femoris sinistri emortua, in qua omnes humores in motu expansivo deprehendimus, qui partes omnes continentes, vasa imprimis venosa, intestina cum ventriculo, lienem, peritonæum prope renes, cor, ac pericardium, pulmones &c. flatu turgesceiebant, ubi sequentem raram & notatu dignam observationem habuimus. Scilicet vasa lactea chylo turgida conspeximus, quæ in ipsa substantia intestinorum representabant egregios ramusculos lacteos, magis conspicuos, quam ramusculos venosos; siquidem non tantum majores ramulos exhibebant, sed etiam arcus egregios inter se efformabant, qui per tunicas carnosas transparebant. Quando deinde progrediebantur hi ramuli, ipsis intestinis adhuc adhærentes, singulas venas duplici ramo comitabantur & amplexabantur. Ubi vero ad Mesenterium pergebant, magis variis & disparibus quam venæ & arteriæ ramificationibus (per modum fere nervorum exporrecti) in plures ramos majusculos non solum in superiori, sed etiam in inferiori lamella properabant ad centrum Mesenterii. Si vero accuratius eorum progressus attendatur, respec-

tus

ctus glandularum maxime in considerationem venit, quas in media fere planitie ingrediuntur, ut exinde etiam mediante flatu & injectione manifestius ipsæ glandulæ impleantur, eoque ipso substantiam suam prodant; præterea etiam multa vascula prætergrediuntur has glandulas pergendo ad vasa insigniora, Clarif. Whart. l. c. c. 8. p. m. 33. egregie, quomodo vasa lactea in glandulas inserantur, & quomodo easdem transeant descripsit, cujus verba digna sunt ut hic apponantur, inquit, venæ lacteæ in ipso introitu in glandulas vel paulo ante ramificantur denuo, id est in plures minores venulas dividuntur ac subdividuntur, demumque in ipsa glandulæ substantia oblitterantur, & hac iterata ramificatio diligenter inspicienti valde est conspicua. Venæ lacteæ capillares, postquam ita in glandularum meditullio evanuerunt, mox ex ipso earum parenchymate novæ capillares prodeunt, quæ subinde coeunt truncum denuo, ut antea, constituunt; qui versus Mesenterii principium delatus, in transitu suo alias venas ejusdem generis ei obviam factas sibi associat, adeoque plurimum augetur, omnes hi trunci é variis glandulis prodeunt tandem in commune chyli receptaculum exonerantur. Hæc ita exacte se habere conspeximus.

§. XIII.

Vldimus hæc vasa lactea non tantum hac occasione, sed alia etiam, luculentiora, numerosiora, pleniora, chyloque turgida in aliis tribus subjectis, quæ nobis viam constantem aperuerunt demonstrandi vasa lactea uti vocant 2di generis, quæ etiam encire-

cheiresin facilem minusque impeditam subministrat, ductum thoracicum præparandi, inflandi, injiciendi ac demonstrandi, præter encheiresin istam novam, quæ fit per vascula lymphatica supra venam emulgentem jacentia. Nam alia denuo occasione in centro Mesenterii nudis oculis notavimus, quod quatuor præ omnibus aliis rami vasorum lacteorum, quæ vulgo dicuntur 2di & 3tii generis in conspectum veniant, quorum alii quidem penitus latent, alii manifeste magis adsunt, singuli vero remotis removendis longitudinem suam exhibent duorum aut trium articulorum, hinc ampliora fiunt, ut apta evadant, quo mediante stilo mediocri inflari uno actu sufficienter possint, id quod præstitimus in hydropico virili subiecto, hoc jucundo spectaculo, ut flatus non solum integrum receptaculum lumbare cum ductu thoracico turgentem faceret sisteretque, sed etiam simul multos alios ramos lymphaticos ab inferioribus partibus dictum receptaculum incurrentes manifestaret. Patientius vero oculis vas lacteum ex quatuor modo nominatis offenditur, prope & sub primum ramum venæ mesentericæ, per quod non solum flatum, sed etiam liquorem ad cisternam lumbarem & plus ultra immisimus, ubi notatu dignum accidebat, quod flatus regurgitaret ex receptaculo in proxima majora vasa lactea & lymphatica, non obstantibus valvulis, uti jam dictum. Quemadmodum vero descriptum patientius vas lacteum venam supra se & arteriam infra se habet, hac quidem situatione, ut postmodum custoditum quadantenus ramulis nerveis, factis quibusdam divaricationibus ac circulis ad receptaculum

C

prope.

properet: ita reliqua tria vasa lactea insigniora, quorum unum cætera amplitudine excellit, sed inferius jacet, circa eandem congeriem nervosam reperiuntur, qua plexus nervei arteriam mesentericam ac cœliacam comprehendunt ac ambiunt. Hoc quidem hic advertendum esse arbitramur, quod dum hæc quatuor vasa majora cum quatuor aut quinque aliis exilioribus lacteis singulatim sese in alveum communem exonerant, descendendo suam insertionem perperant, hac ratione ut supra aortam, infra arteriam emulgentem pergentia demum in locum cisternæ super 2dam & 3tiam lumborum vertebam immediate inferantur. Quod enim vasa lymphatica attinet, quæ ex hepate, partim in receptaculum partim in ipsum ductum chyli ferum decurrunt, non proprie Mesenterii terminis includuntur, sed prope pancreas à latere Mesenterii centri progrediuntur, moxque loco magis superiori insinuantur.

§. XIV.

DE substantia ac valvulis vasorum chyli ferorum etiam aliquid adjiciendum. Siquidem substantia eorum primo aspectu videtur simplicissima, cum sit admodum tenuis & instar chrystalli pellucida, si inflantur aut humore quodam implentur; interim tamen quando accuratius examen instituitur, deprehenditur omnia hæc vasa chyli fera, uti & reliqua lymphatica constare ex duplici tunica, utraque tenui, cum hac tamen differentia, ut ad imitationem venarum in vasis minoribus tenuiores, in majoribus autem respective crassiores reperiantur, & sic de substantia
recep-

receptaculi lumbaris atque ductus thoracici propter affinitatem, occasio præsens, aliquid, ut hic ingeratur, dicat, ita proportionata videtur, ut præ canibus multisque aliis brutis in hominibus sufficienter crassa ac robusta evadat. Quod lacteorum valvulas concernit, illæ numerosissimæ & parva distantia à se ipsis dissitæ occurrunt, quæ quidem tam ex immisso flatu quam injecto liquore extrinsece adverti possunt. Ubi vero animus est ipsarum structuram ac figuram accuratius perspicere, nulla aptiore encheiresi repræsentari per experimentum certi sumus, quam si vel vasa lactea maiora, vel cisterna lumbaris cum ductu thoracico solitarie, aut conjunctum inflentur & exsiccantur per modum aliorum canalium valvulis prædictorum e. g. venarum, intestinorum. De quibus Ruysch in suis epistol. problemat.

§. XV.

Post Mesenterii membranas & vasa chylifera jam descripta considerandi veniunt nervi, magna in copia, uti hinc inde jam dictum, decurrentes. Nervi qui hic incurrunt sunt duo, in utroque latere sat conspicui, qui vocantur mesenterici, contexti primum ex pari vago & intercostali, ingestis simul vertebrali-
bus, de quorum origine luculentius dictum est superius §. 8. & 9. ubi connexionem Mesenterii veriorum investigavimus. Quanquam itidem varia quoque de horum disseminationibus notata fuerunt, accuratior tamen eorum progressus, complicatio & terminatio peti potest ex Willis. nerv. descrip. c. 27. & Vieuss. nev. l. 3. c. 5. qui sufficienter de illis egerunt, &

specialem horum nervorum historiam diligenter consignarunt.

§. XVI.

ORdine nunc glandulæ Mesenterii examinandæ veniunt, ubi considerabimus eorum locum, situm, magnitudinem, colorem, numerum substantiam. Ad locum quod attinet, glandulæ plurimæ tam in Mesaræo quam in Mesocolo manifeste sese repræsentant, in variis hinc inde plus minusve distantibus locis; & speciatim in Mesaræo glandulæ, non uti in canibus videmus, tantummodo centrum occupant, quod glandulæ illi magnæ seu pancreati suo Asellius tribuit, sed etiam à centro ad peripheriam intestinorum usque tenuium expanduntur, non vero contigua, sed dispersa serie, ita quidem, ut in centro majores, inde in medietate minores, circa terminum respectively minimæ jaceant. Quoad situm harum glandularum, illæ non more glandularum bronchialium vasorum divisiones & divaricationes obsident, sed ubique sub & superstratæ vasis visuntur, ut in centro majores scissiones vasorum quodammodo respexisse videatur, veruntamen si integrum situm singularum harum glandularum systematice & exquisite perpendimus, vix veritati consentaneumprehendimus, quod easdem uti loquitur. Vesal, fabric. corp. hum. l. 5. c. 6. p. 505. singulis vasorum scissionibus unde quaque substruxerit simul & circumposuerit natura. Siquidem naturam hunc situm non intendisse remonstrat perpetua autopsia anatomica, qua non solum majores glandulæ vasis partim suppositæ, partim appositæ cernuntur, sed etiam

etiam subsequentes mediæ minores, ac minimæ, ut plurimum nunc intra arcus vasorum lacteorum pro amplitudine ejusdem arcus binæ, ternæ, quaternæ, nunc supra & extra eosdem innumeræ, sine adhæsione, in omnibus subjectis, tam sanis quam ægris et mortuis reperiuntur.

§. XVII.

Magnitudo harum glandularum, uti jam indigitatum, omnino variat, quæ in majoribus glandulis ad quantitatem phaseoli majoris ac minoris, in minoribus ad quantitatem pisi, in minimis ad quantitatem lentis accedit. Color eorum in infantibus ac pueris ad albedinem, in provectioribus ad rubedinem, in senioribus ad subfuscum præterpropter inclinatur, in statu morbofo multum declinat & variat, prout plus minusve obstructæ reperiuntur, vel subjectum breviori aut diuturniori macie consumptum fuit. Quod numerum earum concernit, in corpore humano nulla datur præ cæteris glandulis eminenter maxima, uti multi ex anatomia brutorum crediderunt, vel etiam adhuc sibi persuadent, sed plures majores in centro leguntur, quarum quidem tres vel quatuor numerantur, quas deinde subsequuntur versus faciem intestinorum aliæ quodammodo minores, quarum numerus ultra quinquagenarium se extendit, quæ mediam substantiam dispersa serie occupant; deinceps illarum, quæ intestinorum tenuium canali magis propinquæ sunt, & partim supra arcus vasorum ordinarie conspiciuntur, numerum numerari multitudo defatigat, qui se extendit præterpropter ad bis centum, cum mi-

nores & minimæ in subjectis sanis inter pinguedinem occultentur, quæ tamen in subjectis hydropicis, ac hecticis luculenter in apicum veniunt, Hac de numero glandularum solo, circa quem adhuc respectu numeri vasorum lacteorum observavimus, quod hæ ipsæ glandulæ circa regionem jejuni, multo numerosiores & majores inveniantur, quæ deinde in regione subsequenti intestini ilei copia æque ac magnitudine successive diminuuntur. Circa duodenum vero & hoc notandum, quod & illud ipsum glandulis supra & infra pancreas aliisque his locis gaudeat, attamen non æque numerosis. Substantiam harum glandularum quod concernit, plurimi anatomici illam pro propria & sui generis carne glandulosa venditant, nulla speciali determinatione addita; Recentissimi autem imprimis Ruysch, aliique scrutinium per injectiones curiosum instituentes, decernunt, quod glandulæ uti omnes reliquarum partium, ita etiam Mesentericæ substantialiter nil nisi congeries vasculorum innumerorum per cinciñorum modum compactorum existant; cui sententiæ ut & nos subscribamus, autopsia per experimenta mediante lacte aliove liquore & mercurio facta nos urgent.

§. XVIII.

DEnique etiam glandulæ in Mesocolo obviæ delineanda; hæ ipsæ ratione coloris ac substantiæ cum mesaraicis æqualiter in uno eodemque subjecto ceteris paribus conveniunt. Locus autem, situs, magnitudo ac numerus à mesaraicis discrepat. Locus enim specialis ipsis est in regione peripherica Mesocoli & quidem

quidem proximior versus colon ipsum, quo in Mesocolo vasa sanguinea arcus suos construunt: in intestino autem recto paucissimæ locantur. Situs harum se gerit, uti diximus de glandulis in Mesaræo, nempe quod pari etiam modo sese habeant in Mesocolo, ut nunc infra, nunc supra arcus situatæ conspiciantur. Magnitudo ipsarum lentis majoris minorisve extensionem ac planitiem in sanis ordinarie adæquat. Numerus glandularum Mesocoli non aliter se habet quam minorum imo minimorum in Mesenterio, quippe quorum numerus propter numerosam copiam circa regionem periphericam coli vix institui potest, qui tamen circa intestinum rectum, paucior visitur.

§. XIX.

His perlustratis in conspectum jam venit arteriarum æque ac venarum systema in toto Mesenterio. De arteriis apud omnes res certa est, quod duæ in quolibet latere ex trunco aortæ immediate in Mesenterium abeant, quarum una superius egreditur inter cœliacam, quæ mox supra & proxime jacet anteriùs, & inter emulgentem, quæ quadantenus inferius & lateraliter sita est, hæcque duplo capacior existit inferiori, unde etiam mesaraica seu mesenterica superior vocitatur; altera vero quatuor digitos transversos inferius ex eodem aortæ trunco exsurgit, & mesaraica sive mesenterica inferior audit. Hæ sunt illæ duæ arteriæ, quæ situm eum super vertebram primam & tertiam lumborum, obtinent, quem cum supra allegatis nervis anatomici pro origine mesenterii, ast

ast perperam, reputarunt, quarum superior audit vena mesaraica seu mesenterica, inferior autem vena hæmorrhoidalis; neutra originem ducit à trunco venæ cavæ, more aliarum venarum, sed peculiarem & propriam, nempe mesenterica à trunco venæ portæ, & hæmorrhoidalis ut plurimum ab interstitio huius mesaraicæ ac splenicæ; nuperrime in subjecto virili exortum venæ hæmorrhoidalis ex splenica ad transversum digitum à trunco venæ portæ vidimus.

§. XX.

Uterius quod progressum ac distributionem dictorum vasorum tam arteriosorum quam venosorum attinet, illa omnino meretur, ut secundum omnes circumstantias etiam hæctenus neglectas accurate inspiciatur. Arteriarum itaque superior mesenterica in suo trunco vix ad duos digitos transversos extensa cernitur, ubi in progressu statim distribuit suas ramificationes, hoc ordine, ut, dum truncus versus intestina tenuia ipsis proprie prospicienda properat, de sese 14. ramos insigniores dimittat, qui alias sub incerto numero majores & minores ab omnibus Anatomicis annotantur; decimus vero quintus majoris capacitatis præ modo dictis singulariter notandus est, propterea, quoniam non saltim intestinorum tenuium termino implantatur, sed etiam quoad maximam sui partem principio intestinorum crassorum inseritur, hac quidem continuatione, ut circa tertiam coli partem manifeste communicetur cum primo arcu mesaraicæ inferioris. Priusquam vero deinde hi, 15 rami majores substantiam intestinorum sub-

intran-

intranſ, obſervatum eſt à cunctis Anatomicis, quod ſuis divaricationibus rurſum uniantur, & per totam inteſtinorum longitudinem varia quaſi circuli ſegmenta efforment, quæ etiam exinde arcus ſeu vaſa arcuata appellantur, quorum decem ad minimum inſigniores numeravimus, qui dehinc plures & fere innumerabiles arcus minores propagant, à quibus propagines illæ numeroſiſſimæ ſeu potius innumeræ ad fiſtulam inteſtinorum tenuium ablegantur. Circa hanc ſuperiorem meſentericam, obſervatu adhuc dignum eſt, quod etiam è primo ſuo ramo, ramum conſpicuum duodeno circa ejus curvaturam ſuper lumborum vertebram verſus jejunum impertiat, cum alias ſaltim à ramo cœliacæ ei proſpici tradatur.

§. XXI.

DE inferioris arteriæ meſaraicæ progreſſione ac diſtributione, quæ in his æqualiter reſpondet venæ hæmorrhoidali, hoc avtopſia percepimus, quod nimirum ex ſuo trunco brevi duos ramos majores emittat, unum ſuperiora verſus, alterum verſus inferiora, ex medio autem horum duorum exortus tertius mediocris magnitudinis producit. Ille qui ſuperiora petit, præ cæteris duobus plures ramos de ſe diſtribuit, hac ratione, ut ſuo trunco aſcendens ſtatim tres conſpicuos minores, in apice vero ſui termini duos ſpectabiliores ramos propaget, quorum ultimus communicationem iſtam ſuperius jam dictam conſtituit, quæ communiter anastoſiſ ſalutatur, medius ramus duos ſaltim alios progignit notabiliores; inferior autem ſeu ex tribus prioribus

D

ulti-

ultimus varios minores emittit. Hi nominati rami, simili modo, antequam sua intestina ingrediuntur, varios arcus repræsentant, quorum insigniores & spatiosiores septem numerantur, cum hac distinctione, quod prior sit maximus, major vero existat ille, qui ex anastomosi cum mesaraica superiori propullulat. Omnes hi arcus majores pariter ac minores dehinc numerosissimas propagines versus duo crassa intestina amandant, quarum ultima arteriam hæmorrhoidalem internam nonnullis ramusculis constituit.

§. XXII.

HAËtenus de Mesenterii arteriis, nunc etiam ad ejusdem venas progrediemur, quarum utraque tam mesaraica quam hæmorrhoidalis exactiorem indaginem meretur. Vena igitur mesaraica postquam à portæ trunco, qui non quatuor digitos transversos excedit, prope splenicam, intercedente hæmorrhoidali vena, egressa est, progreditur ab initio diversa ab arteria descripta distributione, ita ut pauciores, sed grandiores ramificationes de se spargat; siquidem non plures quam 5. ex suo trunco continuato oculis sistit, quæ in sua serie, à duodeno usque ad colon ita se gerunt. Postquam nimirum truncus venæ portæ quatuor digitos transversos longus, prius splenicam transmisit, in medio vix quoad dimidium minimi digiti hæmorrhoidalem emigrare facit, quam nos in virgine quadam geminam reperimus, hoc quidem discrimine, ut ordinarius ramus major exstiterit, alter vero extraordinarius minor & arcum communicationis sive anastomosios constituerit.

Trun-

Truncus portæ progrediens sat grandis & amplus, propagat venam mesaraicam, quæ à termino hæmorrhoidalis suum truncum non longius extendit quam ad transversum minimum digitum, postmodum vero denominatas quinque ramificationes de sese spargit. Qui deinde rami majores multos adhuc magnos ex se multiplicant, qui totidem quot arteriosi arcus majores æque ac minores combinant, ut eodem comitatu innumeris propaginibus inserantur in intestina tenuia, imo & crassa, nempe respectu cœci totius, & coli quoad primam ejus tertiam partem, ad eum modum, quo ulterius arteriæ mesaraicæ ramus utitur.

§. XXIII.

DEnique quod venam hæmorrhoidalem attinet, de illa nil habemus peculiare in progressu ac distributione dicendum, quippe quæ tanquam fida arteriæ inferioris socia æquali tramite, etiam respectu suæ anastomosios cum arteria mesenterica inferiori comeat versus intestina, nempe in maximam coli partem ac totum rectum, quo quidem hæmorrhoidalis externa distinguenda & alibi ponderanda. Anastomosis sive communicatio autem illa tam arteriæ mesaraicæ superioris cum inferiori, quam venæ mesaraicæ cum hæmorrhoidali interna cuivis facile per experimenta elucescit, sive per flatum, sive per injectionem liquoris aut ceræ instituantur; utroque enim modo, sive superius, sive inferius per arteriam administretur, utrimque flatus vel liquor per communicationem vasorum sub colo communicabit evidentissime, imo hujus rei ignaris injectio non procedit nisi alterutra arte-

ria filo prope truncum aortæ ligetur. Pari modo se res habet cum venis, sive enim superius per mesarai-
cam, sive inferius per hæmorrhoidalem inflamus
vel injicimus, utrimque etiam per notatum commu-
nicationis locum conspirant & implentur, si suffici-
enter impulsio peragatur.

§. XXIV.

DE arteriis æque ac venis hisce prædictis spectatu
non minus quam admiratu dignæ sunt distribu-
tiones & insertiones earundem conjunctim sumptæ,
quomodo scilicet comitativim progrediantur & inseran-
tur. In conjugato horum vasorum progressu, ex illis,
quæ superiorem locum obtinent, venæ truncus trun-
cum arteriæ transcendit; ubi vero duos suos maximos
ramos dimittit, pergit adhuc supergrediendo arte-
riam: hi deinceps duo rami, quando subsequentes
tam majores quam minores ramificationes propagant
mutua scansione, hoc est, ascensione & descensione,
supra & infra se invicem tam ante quam post arcus
pergunt. Progressus hic curiosus, æque ac sequens
insertio, eo utilius animadvertenda sunt, quoniam
ubique nervos comites secum serpentes ac implexos
gerunt. Insertio etiam exinde curiosa pronuncianda
est, quoniam à flexura duodeni ad locum usque comu-
nicationis sive anastomosios in colo semper alterna-
tiva cum connubiata arteria, ac vena, adjunctis simul
nervis, vasisque lacteis reperiatur, hac situatione, ut
per integrum marginem unum connubium superio-
ra latera, alterum inferiora intestinorum dictorum
petat, quæ mox adeo accurate & ordinate per totum
inte-

intestinorum canalem continuantur, ut è vestigio alterum alterum sequatur. Vasa quæ inferiorem locum occupant, similiter mutuam scansionē ac decussationem ostendunt, eamque manifestiorem circa suos arcus. Quoad insertionem vasorum horum, tam superiorum quam inferiorum, primo maximæ notandæ sunt ipsorum inosculationes, tam arteriosorum quam venosorum, imo & lacteorum, quæ reperiuntur ac cernuntur in ipsa intestinorum substantia, tam tenuium quam crassorum, non solum in ipsorum lateribus arcus laterales inter se formando, sed etiam in ipsorum summitatibus arcus semicirculares exhibendo: secundo ponderatu digna est numerosa copia, quæ in intestinis primoribus magno & conferto numero superat eam in subsequentibus intestinis, siquidem in duodeno ac jejunio vasa hæc confertim ac concatenatim inferuntur; unde etiam ex horum copia major intestinorum rubedo exultat, in ileo autem successive numerus vasculorum magis magisque imminuitur ac dispergitur, hinc etiam magis albicat. Quando demum ad colon & rectum respicitur, in his distantiori itinere jacent & incurrunt.

§. XXV.

Recensita vasa tam arteriosa quam venosa ramulos etiam exiguos ac multos in ipsam substantiam Mesenterii propriam hinc inde distribuunt, quorum tamen numerus incertus adhuc, bene tamen determinandus, si injectione facta simul explentur ac oculis sistuntur.

§. XXVI.

Usus Mesenterii est in genere potissimum , ut sit commune omnium intestinorum vinculum, ita ut tam tenuia quam crassa per totam sui longitudinem annectantur huic Mesenterio, hinc etiam in medio eorum locatum est. Et quidem hac ratione connectit sibi intestina, ut in tota circumferentia versus intestina , in plurimas & flexuosas plicas corrugetur, ut tam insignem intestinorum longitudinem, quæ ultra sexies hominis staturam cujus ea sunt intestina, superat, & sic hac ratione totum intestinorū ambitum tam angusto spatio complectitur, quæ res admiratione non caret. Ita ut juxta nonnullorum computum unus Mesenterii palmus, plusquam 14. palmos intestinorum tam angusto spatio coarctet. Hinc magnitudo ejus à centro ad circumferentiam spithamæ longitudine censetur. Annectitur firmiter mesenterium lumborum vertebris & ossi sacro. Ita ut hinc omne periculum laxationis prohibeatur, & descensus intestinorum , præcipue in duris laboribus , saltu, cursu, alvi durioris cum magno conatu excretionem , difficili partus enixu, cum hisce de causis vel in fundum vètris prolaberentur intestina , vel lori instar reduplicarentur. Hinc cum Riolano dicimus. Mesenterium est intestinorum vinculum, unum quodque in suo situ conservans, ne implicita & convoluta, actione sua & usu priventur.

§. XXVII.

Membranæ hunc usum præstant, ex quibus contextum est mesenterium, ut partim sint vinculum
inte-

intestinorum, uti jam dictum, partim etiam ut spatio inter hæce membranas medio, tum vasa Mesenterii copiosissima, tum etiam glandulæ hinc inde dispersæ tuto inter easdem decurrant & contineantur, ne in validis motibus rumpantur, aut ab interioribus circumjacentibus comprimantur. Pinguedine copiosa perfunduntur hæ membranæ, ob majorum vasorum decurrentium securitatem, tum ut blando hujus calore foveantur hæ partes, ut humores, sanguis, chylus, lymphæ, in debita fluxilitate persistant & permaneant.

§. XXVIII.

Glandulæ plures majores & minores per mesenterium dispersæ sunt. De harum usu censet Hipp. de glandulis p. m. 238. ex intestinis redundantem humiditatem absorbere, & eandem per vasa reddere. Galenus usum hunc assignat, ut intestina humectent, quo melius cibum excoquant: alii hoc addunt, ut præterquam quod intestina proluant atque humectent, humores superfluos & excrementitios in ventris recipiant & imbibant, eosdemque in intestina eructent. Alii ut fissiones varias vasorum mesenterii suffulciant, seu ut molliter ea vasa defendant & sustineant, ne in magnis motibus aut rumpantur, aut ab incubatu intestinorum comprimantur: sed non videtur usum harum glandularum esse, ut vel superfluas humiditates absorbeant, vel intestina humectent, & excrementitios humores amendant ad intestina. Nec ut fulciant primario vasorum divisiones, qui tamen usus in totum non est rejiciendus, cum hæ glandulæ non adsint, in omnibus etiam majoribus vasorum diductionibus,

nibus, unde saltem patet, censente Wharton, ad cuiuslibet divisionis vasorum tutelam non necessario requiri, si enim necessariae essent, omnibus divisionibus affigerentur, cum Natura in necessariis non deficiat. Verus harum glandularum usus nobis videtur esse, ut sint fulcimentum vasorum lacteorum, ut per easdem chylus transcoletur, qui chylus ab intestinis mesenterio annexis in vasa lactea primi generis dicta, per modum transcolationis seu filtrationis recipitur, inde ad hasce glandulas amandatur, ex his deinde glandulis vasa lactea secundi generis dicta emergunt, quæ ab his glandulis chylum transcolatum recipiunt, & in cisternam lacteam infundunt, non negamus tamen quosdam ramos lacteorum etiam supergredi has glandulas, unde diximus, quod iisdem etiam fulcimentum præbeant. An vero hæ ipsæ glandulæ, præterquam quod chylum transcolant, alterationem insuper aliquam chylo & qualem inducant vix videtur determinari posse.

§. XXVIII.

WHartonus concedit chylum e vasis lacteis primi generis omnem, advehi ad glandulas, & eundem in easdem distribui. Postmodum portionem quandam, seu alteram partem lactei succi in secundi generis vasorum lacteorum attrahi, & in commune receptaculum deduci. In his ipsis vero glandulis discerni etiam portionem quandam, seu nutritium succum partium nervosarum à succo lacteo, dictum nervorum succum nutritium, qui succus per nervos assugatur & asportetur. Qualem tamen peculiarem
succum

succum nutritium nervorum, utpote nondum demonstratum, nos non admittimus.

§. XXX

VAforum lacteorum usus est, chylum ex intestinis recipere, transit chylus per intestina in vasa hæc chylifera, uti jam dictum, per modum transcolationis seu filtrationis, relictis in intestinis partibus feculentis recrementitiis crassioribus, ut in illis demum sub forma chyli, per tunicas vasorum pellucens conspicitur, hiant vero inter ipsas membranas intestinorum sese insinuantia vasa lactea, ut osculis suis chylum in se recipere possint, semel vero receptus regredi amplius nequeat, ad quam receptionem motus peristalticus multum simul conferre videtur, ut ad transcolationem simul quoque compressio accedat, ut eo facilius chylus oscula subire queat. Inde expeditissima via, valvulis recursum prohibentibus, & novo subinde appellente chylo, promovetur in proximas mesenterii glandulas. dum in via pluribus subinde ramulis ejusdem generis occurrentibus, in majusculum truncum coeunt, priusquam in glandulam se insinuant. Ab hisce glandulis vasa lactea secundi generis dicta omnem chylum recipiunt, & in receptaculum chyli invehunt. Ita omnis chylus, qui per vasa lactea devehitur, ad receptaculum chyli non ad alias partes defertur. Uti nonnulli putarunt, chylum in has delatum, inde mixto aliquantulo sanguine ad venarum ramulos deponi, per portam Hepati adducendum. His enim nulla autopsia favet. Eadem vasa lactea lympham quoque ab intestinis refluam, eadem via in receptaculum chyli amandant.

E

§. XXXI.

§. XXXI.

ARteriarum & venarum mesenterii, quæ inde ad intestina amendantur tanta & abundantia & copia, quanta vix ulli alteri parti corporis, proportionē instituta, est concessa, quem vero in finem adsit jam videndum. Nec enim pro sola nutritione harum partium membranarum tantus numerus arteriarum adest, cum longe minor sufficeret. An ut calore vitali hac ratione perfusæ hæ partes, chyli debitam fluxilitatem & tenuitatem conservent, uti hoc ex decursu horum vasorum cum lacteis probabile admodum evadit. Insuper & hic usus accedit, ut fiat depuratio sanguinis, dum partes recrementitiæ, non solummodo serosiores, sed etiam fœculentiæ crassiores per alia emuntoria non æque evacuari aptæ per arterias ad intestina eorumque glandulas devehuntur, ut in illis sequestratæ in cavitatem intestinorum, tanquam sentinam totius corporis deponantur, ut una cum reliquis chylosois partibus excrementitiis, & fœculentis biliosis per hunc canalem, hisce eliminandis communem, junctim excernendis destinatum, amendantur. In qua depuratione & defœcatione Massæ sanguineæ magnū præsidium conservandæ sanitatis situm esse censemus, si ea rite procedat. Uti hoc pluribus in dissertatione nostra, de depuratione sanguinis per Intestina probavimus.

§. XXXII.

Venarum Mesaraicarum numerus arteriis proportionē respondet. Ut nimirum sanguinem recipiant & revehant, Hepati invehendum. An vero ultra hunc

hunc usum alium possideant , ulterius dispiciendum. Galenus l.6.d.loc.aff. c.1. iis hoc assignat munus, ut per eas jecur alliciat chylum , veluti arbores à radicibus per terram, & l.5.d.loc. aff. cap. ult. iis utatur, tanquam manibus quæ à ventriculo ei cibum adferunt. Et hæc sententia uno ore fuit antiquitus recepta , præcipue cum ex eadem Galeni doctrina Hepar sanguificationis organum statuerent unanimiter, nec alia via ipsis innotesceret, per quam Chylus ad Hepar deferatur. Postquam vero vasa lactea in aprium pervenere, usus hic venis mesaraicis ademptus & solis vasis lacteis assignatus fuit. An vero una cum sanguine refluxo non etiam simul chylus revehatur ad Hepar, inde per venam cavam cor, cum non longiori itinere, imo proximiori fere hoc perficiatur, quàm si per vasa lactea & ductum thoracicum hoc contingat, plura sunt omnino, quæ hoc ipsum persuadent , quæ brevitatis causa hic omittimus. Hoc solum hic addimus , quod quidam adduci non possunt, ut hoc credant, quia autopsia deficit. Illam in totum non negaverim, imo potius affirmaverim. Cum Jo. van Horne anatomicus dexterimus in Epistola ad Guerner, Rolfincium anatomicum veteranum & exercitatissimum uti ipsum vocat Hornius, expressis verbis testetur, se Oculari demonstratione exhibere posse ingressum chyli in venas mesaraicas vulgares, cui tanquam artificis anatomico peritissimo omnino in sua arte credo. Optandū fuisset, ut modum & encheiresin addidisset. Fecit hic forte, quod alias periti gladiatores solent , quod non omnia suis revelant , sed & aliquid sibi reservant. Insuper vasa, hæmorrhoidalia hunc obtinent usum, ut in plethori-

cis & quorum sanguis varii generis particulis heterogeneis salinis terrestribus fœculentis abundat, fiat evacuatio & depuratio per hæc ipsa vasa, ut ex plurimis morbis si rite fiat præservent, & magno cum sanitatis emulamento id contingit, unde Germanis ob insignem usum vocantur *die Guldenader*. Hinc eorum suppressio, fœcunda morborum mater existit.

§. XXXIII.

Nervi plures adsunt, ut spiritum animale advehant. Non tam ad sensum & motum, in ipso mesenterio, in hoc enim nec motum, nec sensum adeo manifestum notamus, licet inde ad intestina decurrant, quæ valido satis motu, & acutissimo sensu gaudent. Insuper hunc usum obtinere videntur, ut mesenterio firmitus robur concilient, ad sustinenda & continenda melius intestina. Et juxta Vieussens *Nevrograph. Univers. l. 3. c. 5. p. m. 202.* hunc ipsis usum assignat; quem & nos paucissimis mutatis admittimus, nimirum, tendentes versus intestina nerveas fibras furculis pluribus in membranas mesenterii desinentibus emissis, vasa mesaraica variis in locis superscandere varieque circumligare, ut sanguinis chylique cursum promoveant, plexum nerveum mesentericum glandulis mesenterii & receptaculo Pecquetiano quâ plurimas fibras impertiri, ut nerveæ istæ fibræ in prædictas glandulas spiritum quendam animale exonerent, ut vasorum oscula subeat, una cum chylo in sanguinem transmittendum: In hac enim opinione sumus, cum laudato authore, spiritum animale seu fluidum nerveum, circularem in corpore motum obtinere

obtinere, æque ut reliquos humores, adeò ut è nervis elapsus in diversis corporis glandulis, (& præcipue hic in mesenterio, tanquam loco convenientissimo) lymphæ & chylo admisceatur, & deinceps receptaculi Pecquetiani & ductus thoracici interventu, in vasa sanguinea refundatur, in quibus activorum sanguinis principiorum vires attritas refocillet atque conservet.

§. XXXIV.

JAm brevissimis ad morbos Mesenterii accedemus, quorum sane insignis numerus est. Ita ut si illorum numerum vellemus inire, promptius expediremus, ut poeta loquitur,

Quot amaverit Hippiamœchos, quot Themison ægros autumnò occiderit uno. In genere hic notasse sufficiat, mineram morborum plurium gravium & chronicorum, febrium, aliorumque in mesenterio latere, & radices suas agere, secus ac communiter existimatur. Cum enim ob loci conditionem & situm non æque facile cognoscatur pars affecta, hæc obscuritas multis causâ fuit ignorantia, cur harum mesenterii partium affectus prætermissi fuerint, nec veterum scriptis celebrati: egit hac de re egregie Fernelius l. 6. Pathol. c. 7. p. m. 501. f. Ubi de mesenterii morbis, causis, & signis agit: Et focum, ac seminarium gravium & diuturnorum morborum mesenterium statuit his verbis: Ego hoc affirmo & profiteor, cholera, melancholia, diarrhæa, dysenteria, cachexia, atrophia, languoris, lentarum errantiumque febrium, (addo Hypochondriaci affectus, scorbuti) latentium denique morborum causas, me in his plerumque sedibus

animadvertisse, quorum depulsione deploratis salus reddetur.

Ob hanc causam & frequentiam morborum etiam Mesenterium Nutrix, seu Nutricula Medicorum appellatur. Audiamus super hoc Joh. Riolan. enchir. anat. l. 2. c. 19. p. m. 116. q. Cum Mesenterium communicet cum Hepate, liene, intestinis, per suas connexiones, habeatque substantiam adiposam & glandulosam, suscipiendis humoribus idoneam & accommodatam, Medici merito collocant sentinam corporis in ea parte, ad quam confluit, derivaturque omnis primæ regionis impuritas. Ac proinde Medicorum Nutricula nuncupatur. Nam ab eo fonte & seminario, omnes morbi alvinæ regionis, ortum & contumaciam repetunt. Nec aliud habent in ore Medici in suis consiliis, & remediis assignandis, quam hujus partis expurgationes, permovit hoc Matthæum Martini, ut de morbis mesenterii abstrusioribus, in scriptis Medicorum hætenus prætermisissis, nec scriptis veterum illustratis, historiam & curationem, peculiari tractatu, lectu dignissimo, prosequeretur.

§. XXXV.

INflammationi veræ subjectum est Mesenterium ob vasorum copiam qua gaudet, quæ nisi major fuerit, non adeo facile patet, adest enim sine manifesto saltem obtuso dolore & gravativo, nec etiam febris insigniter urget cum gravibus symptomatibus, sicut alias partium membranosarum aut viscerum interiorum inflammationem febris acuta tanquam individuus comes insequi solet. Quæ inflammatio vel per discussionem

nē solvi solet, vel per suppurationē, translata post materia ad intestina & per alvum rejecta. Præter communes causas inflammationum, hæc insuper causæ adduntur, in dysenteria, præcipue per adstringentia intempestive curata sæpe inflammationem lethalem Mesenterium patitur, itidem in hernia, dum cum intestinis Mesenterium simul in scrotum descendit, addunt nonnulli febres subinde ardentes ceu metastasi Critica in Mesenterii inflammationem & abscessus terminari. Inflammationes hæc mesenterii aliquando in gangrænam terminantur, uti Joubertus in Rondeletii uxore demortua observavit.

§. XXXVI.

Abscessus Mesenterii, non infrequentes sunt, dum post inflammationem tumor in pus abit. Exemplum plurimum hic allegare possemus, tum facto abscessu pus defluit ab alvo, & sæpius seorsim & sincerum, quandoque cum alvi fœcibus permixtum excernitur, præcipue cum inflammatio in postrema intestina divergit. Tum autem pus in recti, aut coli capacitatem influit, & sincerum magna interdum copia redditur sine sensu doloris, nisi obtuso. Quod aliquando juxta Fernelium celebres Medicos magna admiratione & controversia torfit. Sed si tali ratione pus copiosum præcipue sincerum per alvum evacuatur, non aliunde id, quam ab affecto mesenterio dimanare, facile cognosci poterit. Neque enim ab inflammatis intestinis, neque à ventriculo potest sine vehementi dolore prodire, si ex Hepatis vel lienis inflammatione proveniret, febris vehementior affligeret, omniaque symptomata essent gravissima. Neque sincera sanies seorsim, ob
longio-

longiorem viæ tractum exiret. Nec a renibus affectis provenire potest illud pus, non enim illuc, sed per vias urinarias repurgaretur. Restat itaque in abdominis capacitate unum mesenterium, à quo materia hæc purulenta secedit. Vidimus manifestum hujus rei exemplum ante annum in Mercatore primario, qui diu dolore gravativo in lumbari regione affectus, accedente itinere, & per equitationem illarum partium concussione, tandem per alvum copiam insignem puris sinceri & pituitosi, striis sanguineis permixti seorsim excrevit, quæ excretio per plures dies continuavit, ita ut aliquot mensuræ successu temporis fuerint evacuatae, qui primum abstergentibus & detergentibus, tandem absorbentibus balsamicis & traumaticis adhibitis curatus fuit, optime jam valens. Similis abscessus Mesenterii in se ipso curati exemplum profert, Augustin. Thoner. lib. 3. obs. 1. p. m. 173.

§. XXXVII.

Obstuctiones Mesenterii frequentissimæ contingere nobis videntur, causa fecunda plurimorum morborum chronicorum, & febrium intermittentium. Certe illi morbi qui ab erroribus in victu oriuntur, & ex insalubri diætâ, unde postmodum intemperantiæ poenas luere coguntur, vix alibi sedem quam in Mesenterio figunt, ut humorum vitiosorum stagnationes, & collectiones, qui vix in alia parte abdominis melius quam hic colligi possunt. Et tales morbi ut plurimum non principaliter in Mesenterio, sed erroribus externis vel precedenti aliarum partium vitio adscribuntur. Videmus hoc manifeste in morbis infantum

ab

ab addephagia oriundis, ubi sæpius collectis & stagnantibus in mesenterio humoribus crudis, pituitosis viscidis, tumor & tensio abdominis juncta observatur, optime per eccoprotica, leniter aperientia & laxantia curanda. Et sæpius recentiores propterea mesenterio (ut inquit Whartonus) complures morbos tribuunt, quod aliter eorum sufficientes causas assignare nequeant. Cum Veteres Medici partibus hisce tam numerosam morborum seriem nunquam attribuerint.

§. XXXVII.

Veteres tamen morborum chronicorum causam & radicem plerumque in obstructionibus tum Hepatis & Lienis, tum & potissimum Mesenterii posuerunt, & quidem non immerito, vix enim ulla pars æque obstructionibus & hinc humorum stagnationibus æque apta est ac Mesenterium. Frustra hinc propterea exploduntur à nonnullis allegatæ obstructiones & ignorantix asylum vocantur, mediantibus quibus genuinam causæ morbificæ inscitiam apte obvelare & tegere norant. Partim enim per se facile obstructionibus est obnoxium, imo vitium hepatis in ipsum mesenterium redundat, præsertim cum hepar quoquo modo obstructum, aut aliter male se habens, non satis expedite sanguinem per venam portæ affluentem, in cavam transmittit, unde fit ut in venas mesentericas regurgitet, & humoribus inter tunicas mesenterii effusis vel in ipsis vasis stagnantibus variis morbis occasionem subministret. vid. Whartonus ad enogr. c. 5. p. m. 43. qui quinque potissimum modos recenset, quibus angustia & obstructio horum vasorum contingere potest. Etenim si in vasis majoribus,

ribus, ubi major adest capacitas, & validior sanguinis spirituosus impetus, obstructiones frequenter fieri possunt, uti in ipso corde caloris vitalis fonte, eique annexis vasis id observamus, multo facilius & frequentius id in mesenterio contingere potest, ubi minora adsunt vasa eaque numerosissima, minor sanguinis impetus, glandularum copia, chylus sæpe crudior & viscidior, obstructionibus producendis aptissimus, accedit in nonnullis vita sedentaria, ubi compresso, præcipue corpore inflexo, abdomine, vasis mesaraicis hac ratione compressis, humorum transitus liber omnino impeditur.

§. XXXIX.

Obstuctionis Mesenterii exemplum manifestissimum præbet atrophie infantum illa species, ubi abdomine in tumorem tensum & tactui renitentem elevato, reliquum totum corpus emarcescit & lenta tabe consumitur, & uti reliquæ corporis partes macie attenuantur, ut tandem vix cutis ossibus hæreat, ita tumor abdominis increscit & invalescit, causa omnium consensu est transitus Chylo denegatus, ab obstructione viarum oriundus, dum vel in ipso aditu, chylus orificia venarum lactearum subire non potest, quo in casu plerumque diarrhæa chylosa conjuncta esse solet cum continuo cibum assumendi desiderio, ita ut etiam si cibum copiosum ingerant, nihilominus tamen corpus indies contabescat, vel Chylo transitus per mesenterii glandulas præcluditur, quo in casu simul & hoc contingit, ut in insignem molem adaugeantur hæ glandulæ, alias minimæ, tumoris abdominis potissima
ma

ma causa. Conspeximus aliquando has glandulas in puero atrophia extincto & ad summam maciem redacto, abdomine in mirum tumorem extenso, in tantam excrevisse magnitudinem, ut adulti hominis renem magnitudine æquaverint.

§. XL.

Glandulæ hæ Mesenterii dum ita in insignem magnitudinem augentur, appellantur quibusdam scrophulæ seu strumæ similitudine à colli glandulis tumefactis & acutis desumpta. Non tamen hæ glandulæ sunt fundamentum strumarum, ut vult Riolanus; quæ raro foras emergunt, magno numero nisi radices egerint in mesenterio. Etsi enim quandoque accidere possit, ut tum mesenterii tum colli glandulæ sint tumefactæ & scirrhosæ, non sunt tamen affectus connexi, ut unus ab altero dependeat, sed separati. Aperuimus ante plures annos quendam, qui strumarum maximam strumam in collo gestabat, glandulæ nonnullæ vel ad pugni magnitudinem accedebant, in medullis quarundam erat materia tophaceo lapidea, copiosa, qualem adhuc servamus, nihil tamen tale quod in mesenterio observatum. Contra glandulæ Mesenterii quandoque insigniter quoad magnitudinem augentur, binas $\frac{3}{4}$ XV. ponderasse notavit Kerckring. specileg. obs. 18. p. m. 45. ubi tamen colli glandulæ, reliquæque corpore contabescente deprehenduntur aridæ & exsuccæ.

§. XLI.

Obstuctis vasis arteriosis, vel sanguine minus liberum transitum ibi inveniente, & hinc eodem di-

stendente, oriuntur dolores pulsatorii, qui in lumborum regione in hypochondriacis quandoque percipiuntur, æstus, phlogoses, febres erraticæ, typum non servantes,

Eodem sanguine ebulliente, & διάθεσιν φλεγμονώδιν excitante.

§. XLII.

PRæter abscessus & magnitudinem glandularum auctam, varii generis tumores in mesenterio producantur, steatomata, atheromata, melicerides, strumæ, scirrhi, verrucæ, quæ latius prosequi & per exempla probare jam non licet, ne dissertationis limites excedamus. Unicum exemplum ex Paræo adferemus l. 23. c. 36. quia varii generis tumores in eodem subjecto deprehensi. In foemina cujus mesenterium tumore fere incredibili turgebat, ut libras decem cum dimidia penderet. Ubi suberant infiniti in eodem abscessus, sua quique cysti inclusi, alii quidem oleoso, alii melleo, alii sebaceo, alii albugineo, aquoso alii humore & liquore referti, & quot ferme abscessus erant, totidem erant materiæ contentarum species & ideæ. Imo etiam topi & calculi in Mesenterio fuerunt deprehensi, totum lapidosum in juvene atrophica consumto invenit Panarol. pentec. 5. obs. 19. p. 156. Quin & partem Mesenterii osseam vidit Jo. Rhodius 2. 96. 121.

§. XLIII.

DOlores varii generis in Mesenterio stabulantur, ab humoribus acris, lancinantibus, biliosis: de dolori-

doloribus pulsatorii jam diximus. Hi dolores sunt varii, in profundo abdominis ad regionem lumborum sese extendentes, & colicos quandoque mentientes dolores. Nec æque facile laxantibus cedentes, uti in colicis doloribus contingere solet. Dum enim hæ partes acres sese insinuant intra lamellas membrarum, dolores atroces, pertinaces, diluentibus & laxantibus & non nisi sensim discutientibus anodynis cedentes oriuntur. Si materia irritans simul est halituofo vaporosa, simul adsunt tensiones flatulentæ dolores vagi, acuti interdum, murmura, borborygmi. Tales dolores observantur in Hypochondriacis, scorbuticis, lue venerea laborantibus, item post febres intermittentes male curatas sæpe observantur dolores abdominis atrocissimi. Contingunt ejusmodi dolores quandoque à bile transudante per folliculum felleum, & intestina ac mesenterium vicinum afficiente, unde has partes non tantum erosas sed vere sideratas à bile conspexit Tulpus 2, 37. 160. De liquore bilioso corrosivo per cistidem felleam transudante vid. Melch. Fribe, C. N. C. 1. 3. 100. 162. Hoc hinc addimus, qui diapedesin dari negant, unica hac instantia, à transudatione bilis per folliculum felleum sæpius contingente, convinci possunt.

§. XLIV.

Dolores hosce Mesenterii pertinaciores & diuturniores, colicos putatos, quibus nihilominus etiam veri dolores colici sæpissime adjungi possunt, in biliosis præcipue hominibus, & qui ira sæpius incandescent, accedente insuper vini abusu, nonnunquam in-

G

sequi.

sequitur Pareſis, ſeu contractura manuum & pedum, ut ad motum & ingreſſum inepti fiant, imo convulſiones lethales ſuperveniffe obſervatum fuit. Quo de affectu ejusque curatione imprimis videri meretur, Joh. Jacob Wepffer. C. N. C. I. 2. 39. 70. Exiſtimat, dolores hos non oriri ab obſtructione ſed conſtrictione & convulſione quadam fibrarum inteſtinorum, ob quam arctiſſime alicubi occludantur, ac flatibus aſcenſum ac deſcenſum denegent, unde ſævities dolorum. Hujus conſtrictionis cauſam eximat humorem tenuem, acrem, nervorum ductum ſequentem ac in plexu aliquo nervoſo meſenterii ſtagnantem, unde hiſ lumbi impenſe dolent, & abdomen inſtar carinæ quaſi excavatur, umbilicusque retrorſum trahitur. Qui humor ob doloris ſævitiam & vigilias continuas accummulus Pareſin gignere videtur. Secuit hic cadaver cujuſdam colica enecti, ubi totum abdomen pure impletum erat, toto meſenterio abſceſſu quaſi exiſtente. In qua ſententia Viri Experiendiſſimi & nos acquieſcimus.

§. XLV.

PLura adhuc de morbis meſenterii addere poſſemus, ſed paginarum anguſtia id prohibet. Unicum hoc *Nob. DNO. reſpondenti* addere viſum: Cum enim in inveſtigatione meſenterii ejusque vaſorum, in cadaveribus humanis occupatus eſſet, ac Nobiliſſ. & Præcellens Dn. Daniel Kiſling in anatomicis verſatiſſimus & exercitatiſſimus, opem ſuam ſuppeditans, vaſa lactea per Meſenterium verſus receptaculum tendentia adcuratiſſe examinaret, hac occaſione

casione, dum vasa lactea conspectiora se sisterent, nova encheiresis subministrata per dicta vasa lactea secundi generis, ductum thoracicum præparandi, inflandi, ac demonstrandi, uti superius innuimus. Subjicimus itaque in dictorum fidem, hic sub finem, ductum thoracicum integrum, cum annexis vasibus lacteis quæ in receptaculum tendunt, à primo suo ortu, progressu & insertione in venas. Et quidem omnia in naturali sua magnitudine hic repræsentantur, accurate delineata & dimensa, prout ex cadavere extracta fuere, cum situ suo naturali, qui ductus adhuc integer Oculis exhiberi potest.

Finem itaque hisce imponimus, unice hoc ro-
gantes B.L. velit conatus nostros qualescunque æqui
bonique consulere.

FINIS

Index Figuræ

- A. Vas lacteum, per quod injectum.
a. a. a. a. Vasa lactea majuscula cum minori.
B. Receptaculum lumbare, 2dæ vertebræ lumbo-
rum incumbens, sub remota aorta.
b. b. b. b. Vasa lymphatica, à partibus adjacentibus &
inferioribus, qua arteriæ emulgentes exe-
unt incurrentia.
c. c. c. c. Vasa lymphatica, à lateribus incurrentia.
C. Ductus thoracicus, à secunda lumborum verte-
bra sub tendine diaphragmatis incipiens
moxque in thorace inter aortam descen-
dentem

dentem & azygon decurrentē super dorſi omnes fere vertebraſ donec à quarta in ſublime ſurſum feratur in locum inſertionis venoſum.

- D. Canales flexuoſi, ac in varios gyros contorti majores ac minores, circa primam lumborum ac ultimam & penultimam dorſi vertebraſ obvi.
- E. Similes canaliculi tortuoſi, vertebraſ 6^{tæ} ac 7^{tæ} ad 4^{tam} uſque dorſi incumbentes.
- F. Bifurcatio admodum longa, aut quaſi gemina à 2da dorſi vertebra ſub œſophago ad inſertionem uſque protenſa.
- G. Inſertio ductus thoracici hic ſimplex, cum alias duplex, & quidem non præciſe in ſubclaviam, ſed in trivio aut quatrivio, nempe (d) ſubclaviæ (e) jugularis (f) axillaris ac (g) cervicalis, tribus prioribus expaſis & extra ſitum locatis, ut inſertio ac valvula ductus thoracici in conſpectum majorem veniat, excepta cervicali adhuc clauſa.
- H. Valvula, inſertioni ductus thoracici appoſita, ac verſus venam axillarem reſpiciens.
- I. Vertebraſ duæ colli ultimæ, nempe 6. 7.
- K. Vertebraſ dorſi duodecim, nempe 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
- L. Vertebraſ lumborum 4^{tuor} prior, nempe 1. 2. 3. 4.
- M. Truncus aortæ deſcendens in thorace ſitus, utrinque abſciſſus.
- N. Ejusdem continuatio in abdome (h) cum Cœliaca, (i) meſaraica ſuperiori (k) duabus emulgentibus (l) & meſaraica inferiori.
- O. Vena azygos.

